

העוצמה שבאיפוק

במילים שלהם

אדריכלים שתכננו "בתים לבנים" כותבים עליהם. מתארים את עקרונות העיצוב. הביטויים חוזרים על אותם תכנים: "העוצמה שבאיפוק", או "מינימליזם ממושמע" – מגדירים היטב את מה שמצטייר כחוויה מחיאלית מהודקת, ופחות כחמימות ביתית. תיאורים כמו: "הבית כמקום של רוגע, בו הפרטים המינימליסטיים והשפה הנקייה והממושמעת מפרידים מהחיים שבחוץ" חוברים ל"חלל אינסופי" ומדגימים את הפתיחות הפנימית של הבית אל עצמו ואל מרחביו הנדיבים, בניגוד להסתגרותו כלפי הסביבה.

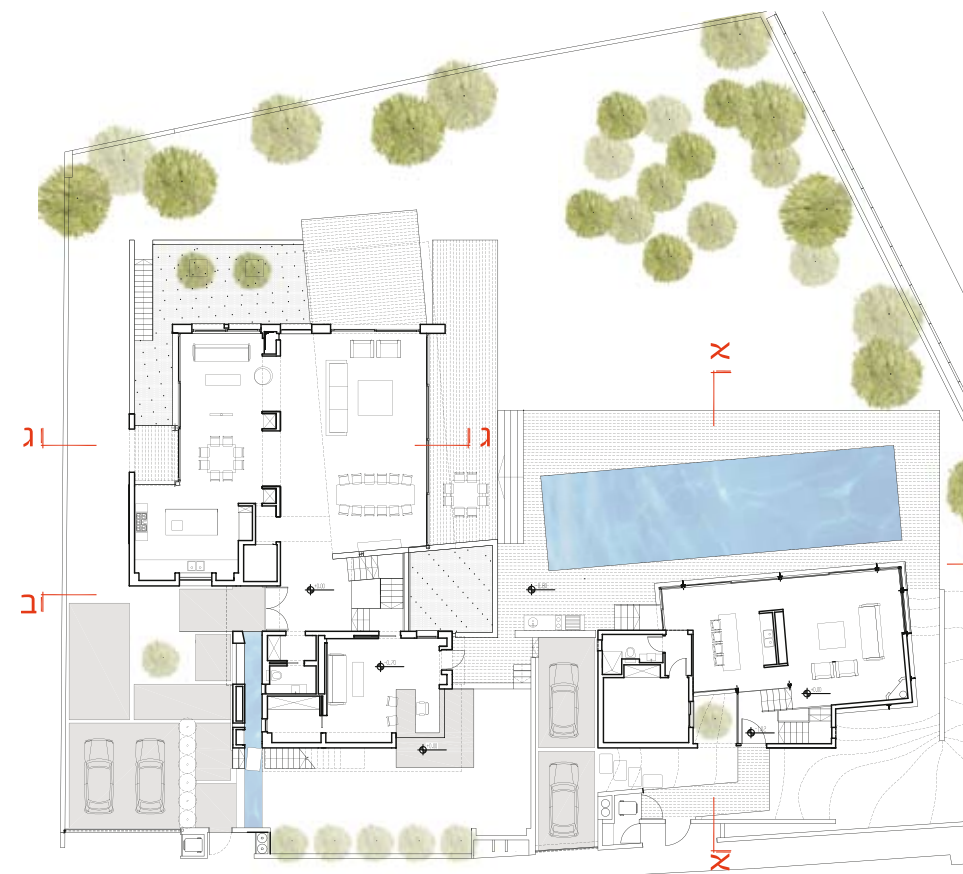
למרות שהיופי מצוי בעיני המתבונן, אין ויכוח כי הבתים יפים. הפרטים מתוכננים לעילא ולעילא, החומרים משובחים, המחברים – מלאכת מחשבת. היופי אינו העניין כאן, כפי שהביטויים בהם בחרו האדריכלים לתאר, ובצדק, את הבתים שתכננו – אינו נושא לויכוח. התיאורים מדויקים. אין אלו המילים ואין אלו התיאורים המאתגרים את המחשבה, אלא הפרוזודיה: נגינת הדיבור. הנגינה בה אנו בוחרים להשמיע באמצעותה את התכנים.

האם נכון לו לבית להתהדר בעיצוב "מינימליזם ממושמע"? האם בית צריך להיות מחיאון, ומה בכלל ההבדל בין השניים? האם נכון לחלל הציבורי שלנו שהבתים לאורכו יסתגרו מפניו? – זוהי נגינת הדיבור. היא יכולה להיות מנגינה מרוממת והרואית, שרואה ב"בתים את "העוצמה שבאיפוק" והיא יכולה גם להיות אחרת לחלוטין... //

אדריכלית ד"ר הדס שדר

93

תכנון
דרור ברדה אדריכלים
טקסט
אדריכל דרור ברדה
צילום
שי אפשטיין

תכנית מכלל 0.00

מימין: מבט על הכניסה – חזית מערבית.

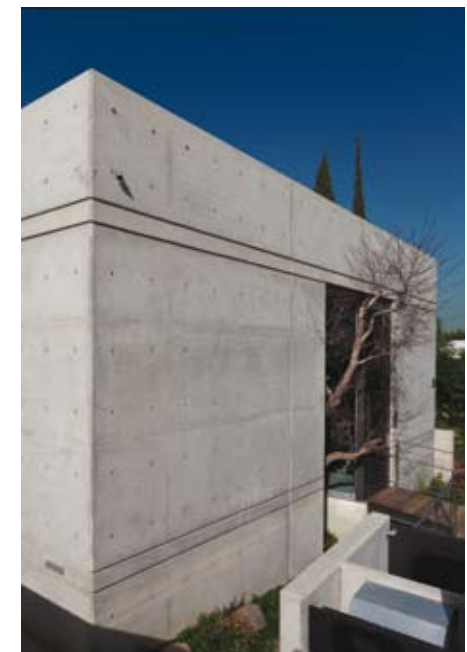
בעמוד הקודם: מבט מרחבת הכניסה לעבר תיבת יחידת ההורים המרחפת בחלל, כשהגג המעוגל מואר. משמאל: פרט אדריכלי – מבט מהצד אל יחידת ההורים.

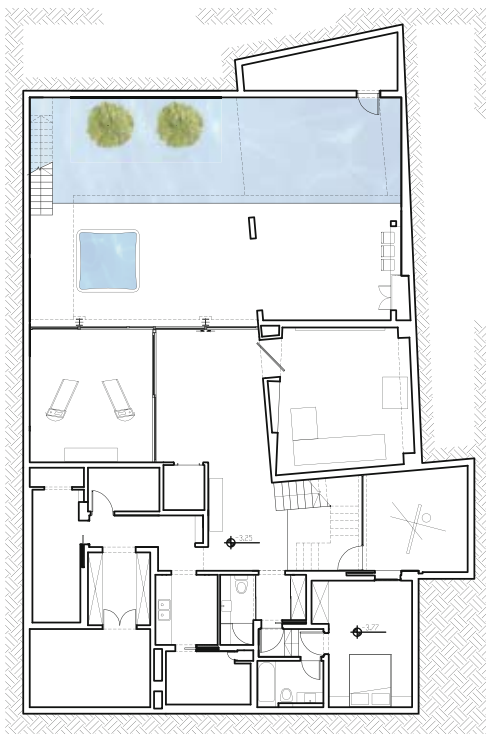
בזירה העירונית באזור תל אביב מאתגרת מערכת היחסים בין האינטימי לציבורי. דווקא החלק האינטימי של בית המגורים: יחידת השינה של ההורים – פורצת החוצה, מרחפת, מחוללת תנועה ומגדירה חלל ציבורי בבית כולו

פרויקט זה מנוסח בשפה אדריכלית הנוצרת מפירוק והרכבה מחדש של מאסות, חומרים ומישורים היוצרים שלם חדש, שסך חלקיו יוצר הרמוניה ואסתטיקה המבטאת אמת פנימית המנוסחת בזהירות ובדיוק לתלת מימד. שפה הזוכרת את העוצמה שבאיפוק, ותכנון חללים תוך ידיעה שהפנים מסתיים היכן שאנו מאפשרים לו להסתיים. מפגשים שעוצמתם בניתוקים ויוצרים הזדמנויות עיצוביות. "יולה אורבנית" – צירוף המילים הללו נולד מתוך מיקומו של הבית בשכונת וילות צפופה באזור תל אביב. בית המשתמש במושגים אורבניים כגון "סמטה", ו"רחוב" המהווים חלק מהבית מחד, וחלק מהנוף הפתוח מאידך, הנמצאים בין יחידות הדיור העצמאיות המרחפות בחלל במפלסים שונים, ויוצרות סביבת מגורים תלת מימדית. בית זה מייצר מפגשים מסוגים שונים, החל ממפגשים בין פרטי וציבורי (פונקציונאלי), ממשיך במפגשים בין בני הבית בהזדמנויות שונות ובחללים שונים, ומסתיים בחיבור בין מאסות, מישורים וחומרים.

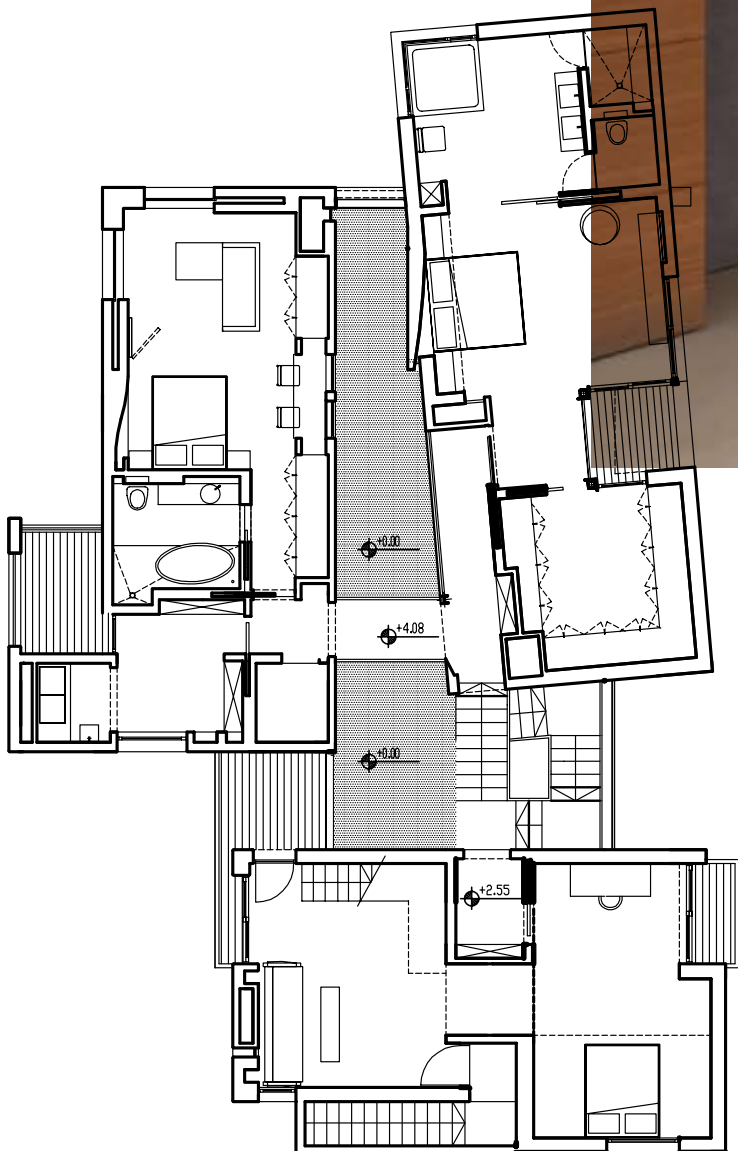
המפגשים עשויים בזהירות ובדיוק רב תוך הדגשת עצמאותו של הפרט (אדם, קיר, מאסה וחומר) מחד והשתלבותו בכלל הבית

לעתים יהיה המפגש בחיבור, ולעתים יהיה בניתוק – נוגע לא נוגע ומייצר מישורים ונפחים מרחפים ונקיים, היוצאים מתוך הבית, פורצים החוצה, ויוצרים חלל אינסופי. המפגשים עשויים בזהירות ובדיוק רב תוך הדגשת עצמאותו של הפרט (אדם, קיר, מאסה וחומר) מחד והשתלבותו בכלל הבית. הבית מחולק פונקציונאלית ליחידות דיור עצמאיות המנותקות זו מזו, שומרות על פרטיות מקסימאלית, אך בה בעת מייצרות קשר עין ביניהן. ניתוק זה נוצר על ידי "הזת" יחידת ההורים מיתר הבית. זו בעצם פעולה של פירוק המאסה והרכבתה מחדש. יחידת ההורים היא תיבה לבנה הצפה באוויר בין שני קירות בטון חשוך, חלקה בתוך המבנה וחלקה מחוצה לו. תחילתה של תיבת יחידת ההורים בתוך חלל המגורים המרכזי והיא פורצת מעבר לקיר הזכוכית שתוחם את הבית לעבר הגינה ומאתגרת את חוקי הגרוויטציה כאשר

תכנית מפלס 4.00

תכנית מפלס 3.25

למעלה: חדר העבודה – שולחן הבטון המשולב עם מפלס החצר.

משחקי התפקידים בין ה"פנים" וה"חוץ" בפרויקט זה מתערבבים ומתחלפים לעתים, מה שיוצר תחושה של טשטוש גבולות מוחלט והכנסה של המרחב האינסופי לתוך הבית. דוגמא מייצגת לכך הינה חדר העבודה. חדר זה בנוי במפלס הנומך ב-70 ס"מ ממפלס הכניסה. בסיטואציה זו נוצק שולחן העבודה כפלסת בטון המהווה המשך ישיר למדרג בטון המצוי בחוץ באותו גובה, ורק קיר זכוכית מפריד ביניהם. היושב בחדר העבודה ליד השולחן חש שהינו בלב הגן הזני המצוי מחוץ למבנה, ולא בתוך הבית.

בפרויקט זה נוצרת הרמוניה בלתי צפויה בין אלמנטים הנחשבים לקרים ומנוכרים לבין חומרים חמים ומזמינים: בין בטון חשוף וחללים גבוהים תוך שימוש בקווים נקיים מאד מחד, לבין ריהוט בגוונים וגזרות חמים ומזמינים מאידך. שימוש באשליות ויוזאליות יוצר עניין רב וצורך להעמיק ולהסתכל שוב

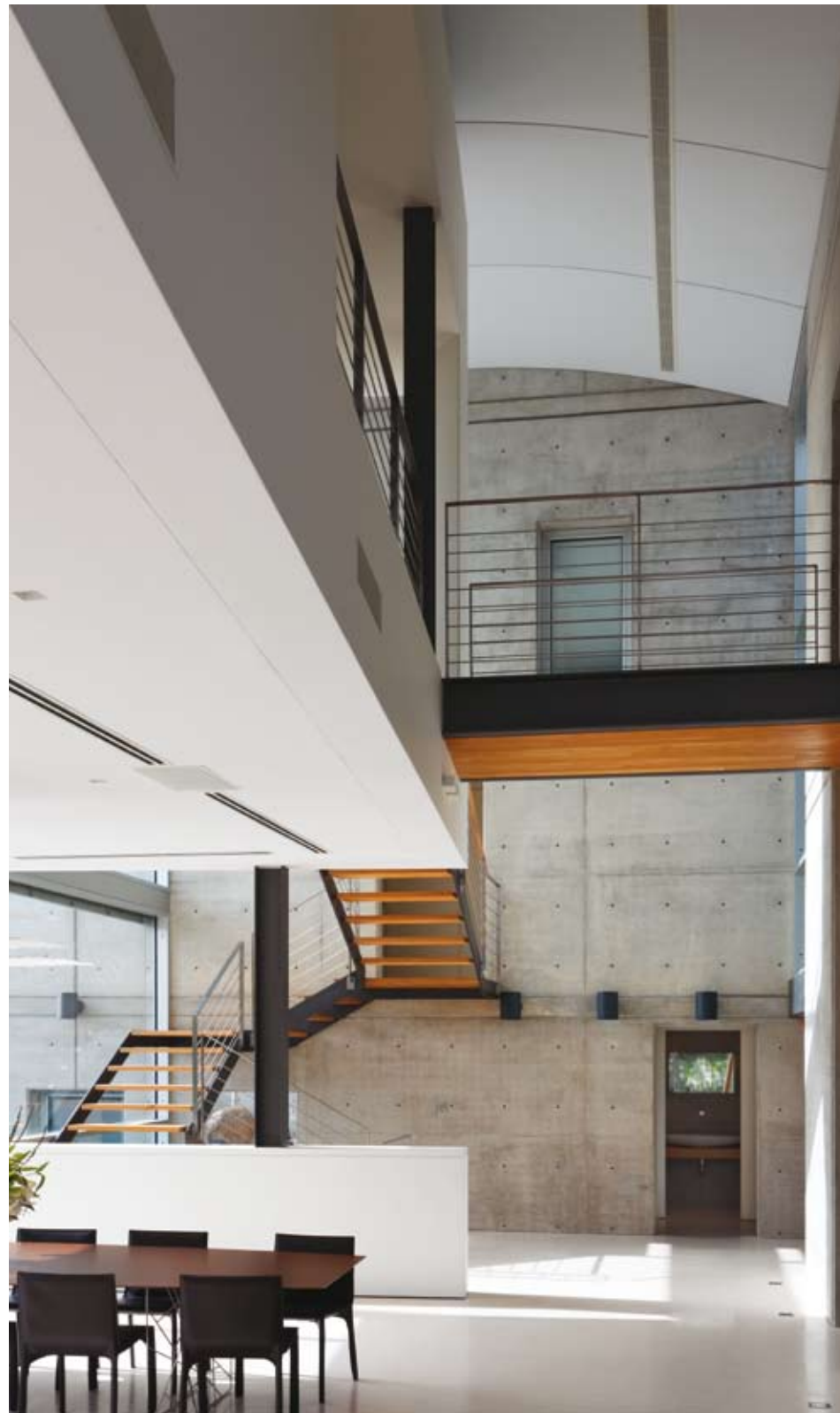
על מנת שהעין תבין מה היא רואה. ההזחה של תיבת יחידת ההורים המרחפת בתוך החלל הפנימי בשילוב עם פריצתה מעבר לקיר הזכוכית יוצרים בעין המסתכל פרספקטיבה מואצת כאשר ממש לא ברור היכן מסתיים המבנה באמת ●

היא תלויה באוויר ומקרה את פינת הישיבה החיצונית. ניתוקה מהגג המעוגל ממחישה את עמידתה העצמאית בחלל, ושימוש באור (טבעי ומלאכותי) מדגיש ניתוק זה ומחזק את תחושת הריחוף של התיבה. התיבה מוחזת בזווית של 5 מעלות ומייצרת הזדמנויות לפרספקטיבות ומבטים שונים. הרחוב, הסמטא, הגשר והמדרגות מהווים חלק מהחלל הציבורי המחבר בין יחידות הדיור. כמו גם יתר הפונקציות הציבוריות (סלון, פינת אוכל, מטבח וכו') הנמצאות מתחת ליחידות אלו ופתוחות לחלוטין אל החצר בתחושה של חלל אינסופי.

יחידת ההורים היא תיבה לבנה הצפה באוויר בין שני קירות בטון חשוף, חלקה בתוך המבנה וחלקה מחוצה לו

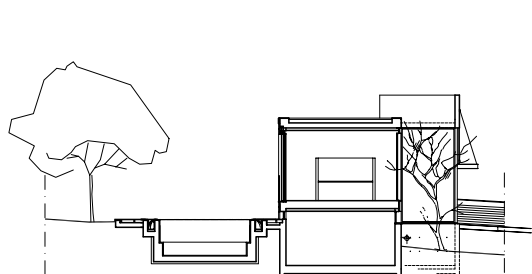
בשלב מאוחר יותר של תכנון הבית, נרכש על ידי המשפחה גם המגרש הסמוך ובו הונחה יחידה נוספת – Pool House. יחידה המתוכננת כלופט אשר נבנתה סביב עץ קיים – סיטואציה שאפשרה ליצור פאטיו מקסים בתוכו. הלופט בנוי כתיבת ברזל הזכוכית המוצמדת אל קירות בטון חשוף המהווים המשך של הבית הראשי. קופסת הברזל והזכוכית המרחפת מעל הבריכה מונחת בגריד הדומה לגריד התיבה הלבנה (יחידת ההורים) בבית הראשי.

פרויקט זה מזמן מפגשים מרתקים בין חומרים (בטון חשוף, טיח לבן) שמדגשים על ידי ניתוקים ויוזאלים שנוצרים על ידי שימוש בחומרים "מחברים" (עץ, ברזל, זכוכית). ההקפדה על ניתוקים (פיזיים או ויזואליים) בכל מפגש בין חומרים שונים אשר ממילא מייצגים מאסות שונות, תורמת לניקיון ויוזאלי והפרדה ברורה וחד משמעית ביניהם.

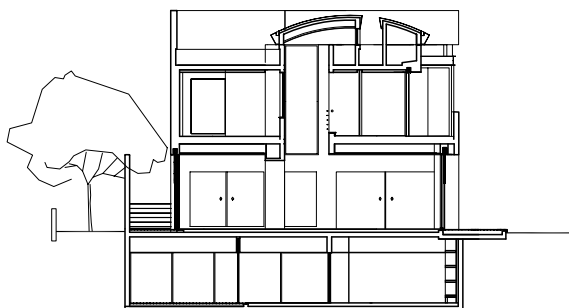

למעלה: מבט מחדר המנוחים לעבר הקיר הצפוני. למטה: מבט מבית האוכל אל המטבח.

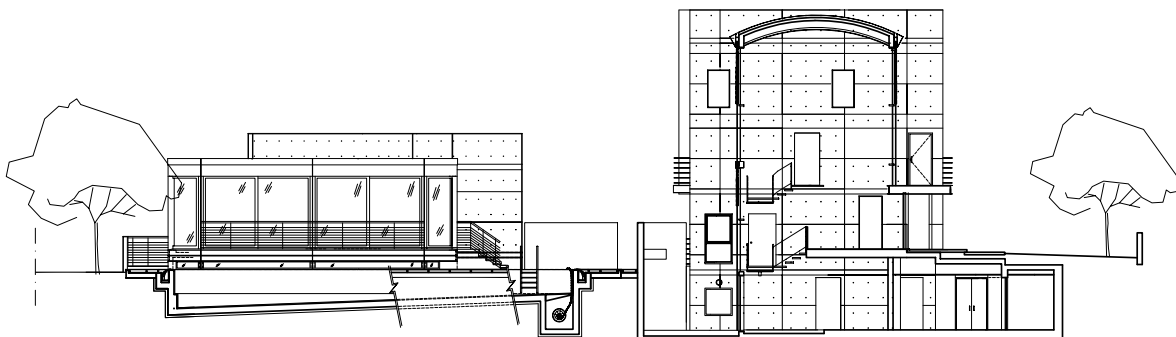

חתך א-א

חתך ג-ג

חתך ב-ב

משמאל: מבט מהחצר הראשית אל החזית המזרחית בלילה. מימין, למעלה: מבט לעבר תיבת יחידת ההווים המרחפת בחלל. מימין, למטה: ריצוד השמש המעריבית על אחד מקירות הבטון.

בית מגורים במרכז הארץ

אדריכלות
דור ברדה אדריכלים
מפקח
איל שריג
קבלן שלד
י.ז.מ. מפעלי בניה וסחר -
ישראל פוליטי
קבלן גמרים
זהר נוראל
מהנדס
נחום ליברמן
יועץ תאורה
סטאטוס
חשמל ומערכות אודיו ווידאו
הד סינמה
מטבחים
וולקוצ'ינה
נגרות פנים ובנין
דקויות עץ 2000
קבלן מיזוג אוויר
אסטל
קבלן חשמל
צבעוני עבודות חשמל
אלומיניום
אפקס
כלים סניטרים
ספדה
סקיילייט
סקיילייט
מסגרות
זכאי אמנות המתכת
מסגרות
איציק אוהב ברזל
גינות
גנים - יפתח בן דוד

THE POWER OF MODERATION
DESIGN DROR BARDA ARCHITECTS

